

**παραγωγική
αλυσίδα**

Kάνναβη

ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΠΕΡΑΣΕΙ πολλά χρόνια από την εποχή που οι διώξεις, ακόμη και σε βαθμό κακουργήματος, διαδέχονταν η μία την άλλη εις βάρος των πρώτων ιδιοκτητών Kannabishop στη χώρα μας. Όπως νωπές είναι και οι μνήμες από τις συλλήψεις και τις δικαστικές περιπέτειες κάποιων που τόλμησαν να δηλώσουν ανοιχτά ότι καλλιεργούν και κάνουν χρήση κάνναβης για να αντιμετωπίσουν την ασθένειά τους. Σήμερα, οι άλλοτε στιγματισμένοι επιχειρηματίες και ασθενείς βρίσκονται στην πρώτη γραμμή των μεγάλων αλλαγών. Στην Athens Cannabis Expo 2018, την πρώτη διεθνή έκθεση κάνναβης που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα, η ανταπόκριση του κόσμου απέδειξε και τη δυναμική των αλλαγών αυτών. Μία δυναμική την οποία στηρίζει και η «ΥΧ», που ήταν χορηγός επικοινωνίας της έκθεσης.

1η ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ KANNABΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ένα «παρεξηγημένο» φυτό στην πρώτη γραμμή της καινοτομίας

Ανοίγει ο δρόμος και για τη φαρμακευτική

της Γεωργίας Μπόχτη

Ανθρωποι κάθε πλικίας είχαν την ευκαιρία να δουν από κοντά τις πολλαπλές εφαρμογές του «παρεξηγημένου» φυτού από καινοτόμες εταιρίες, να ενημερωθούν από τους πρώτους Έλληνες παραγωγούς για τις δυνατότητες της καλλιέργειας, αλλά και να παρακολουθήσουν μία σειρά διαλέξεων για όσα συμβαίνουν στην Ελλάδα και στον κόσμο, και στον φαρμακευτικό τομέα.

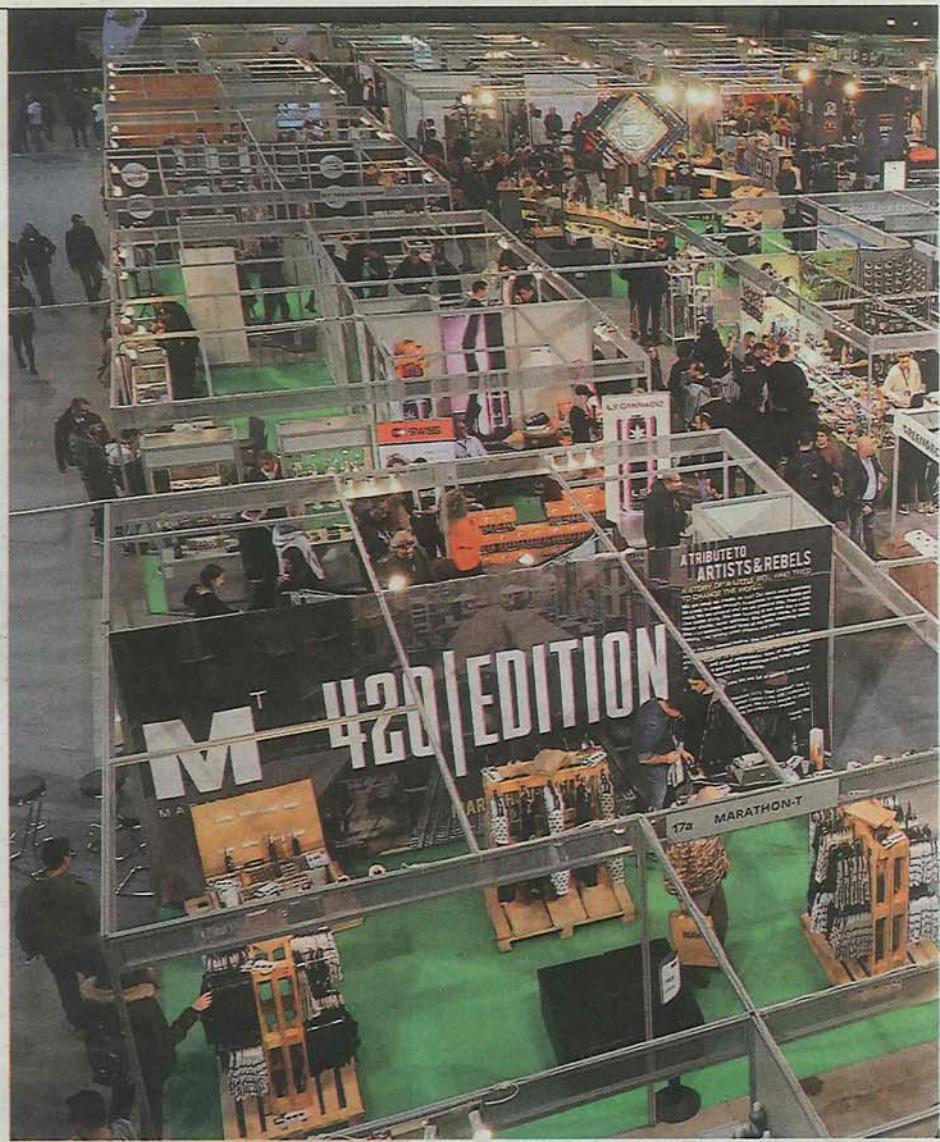
Πρόκειται για μία έκθεση που θα ήταν αδύνατον να έχει πραγματοποιηθεί πριν από τρία χρόνια. Ήταν τον Απρίλιο του 2016, όταν υπεγράφη η KYA, σύμφωνα με την οποία και καθορίστηκαν οι όροι και οι προϋποθέσεις καλλιέργειας των ποικιλιών κάνναβης, και από τότε πολλά άρχισαν να αλλάζουν.

Μετά από σχεδόν μισό αιώνα απαγόρευσης, καλλιεργήθηκαν στην Ελλάδα τα

πρώτα 24 στρέμματα, τα οποία έφτασαν το 2017 τα 265; σύμφωνα με τα στοιχεία του ΕΛΓΟ-«Δήμητρα». Αντίστοιχα, το 2016, η συνολική καλλιεργούμενη έκταση βιομηχανικής κάνναβης στην Ευρώπη έφτασε τα 330.000 στρέμματα, με κύρια χώρα καλλιέργειας τη Γαλλία, στην οποία καλλιεργείται σχεδόν το 50% του ευρωπαϊκού συνόλου, ενώ το 2011 η καλλιεργούμενη έκταση ήταν μόνο 80.000 στρέμματα. Σύμφωνα με την EIHA (European Industrial Hemp Association), τα τελευταία πέντε χρόνια, η καλλιέργεια βιομηχανικής κάνναβης σε όλη την Ευρώπη έχει τριπλασιαστεί.

Προσδοκίες παρά τα προβλήματα

Ανάμεσα στους πρώτους Έλληνες καλλιεργητές είναι ο Αργύρης Μουτζούρης, μέλος της ομάδας «Καννάβη». Η ομάδα ξεκίνησε την άνοιξη του 2016, αμέσως μετά την υπογραφή της KYA, και πραγματοποίησε την πρώτη νόμιμη σπορά στη Βοιωτία. «Το 2017 κάναμε το δεύτερο βήμα, συστήσαμε εταιρεία τέσσερις επιχειρήσεις, από τις οποίες ο δύο είναι και οι πολαιότερες στον χώρο της κάνναβης, το Kannabishop και η Mystic Pizza», τούζει. «Αντί για τη Βοιωτία, πήγαμε το 2017 στην Αρκαδία και κάναμε μια διαφορετική καλλιέργεια για το άνθος της κάνναβης. Από αυτό μπορέσαμε να βγάλουμε τα δικά μας προϊόντα, τα οποία έχουν και μεγάλη ανταπόκριση στο κοινό, και αυτό μας δίνει κουράγιο να συνεχίσουμε. Η αλήθεια είναι ότι δεν είναι πολύ εύκολο, γιατί έχεις να αντιμετωπίσεις πάμπολλα γραφειοκρατικά προβλήματα». Όπως εξηγεί, αυτό που έχει ιδιαίτερη σημασία για τους καλλιεργητές



Θερμομόνωση

ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ, το κοινό μπόρεσε να δει για πρώτη φορά οικολογικά δομικά υλικά, που προσφέρουν θερμομόνωση και προστασία από την πλιακή ακτινοβολία. Η εταιρεία **ΕΚΤΟΞΕΥΤΗΣ**, που δραστηριοποιείται στον κλάδο των δομικών μηχανημάτων από το 1969, έχει μπει δυναμικά και στον χώρο των οικολογικών υλικών. «Αντικαθιστούμε το τσιμέντο με φυσική υδραυλική άσβεστο», σημειώνει στην «ΥΧ» ο Δημήτρης Βαμβακάρης, που εκπροσωπεί την εταιρεία. Και συμπληρώνει: «Προσφέρουμε στο ελληνικό κοινό τούβλα από κάνναβη, τους λεγόμενους κανναβόλιθους. Όμως, τα φέρνουμε από την Ιταλία, και το λέω με μαύρη ψυχή, γιατί θα θέλαμε να κάνναβη να παράγεται στην Ελλάδα, το υλικό μας να μεταποιείται εδώ και το τούβλο να είναι ελληνικό».

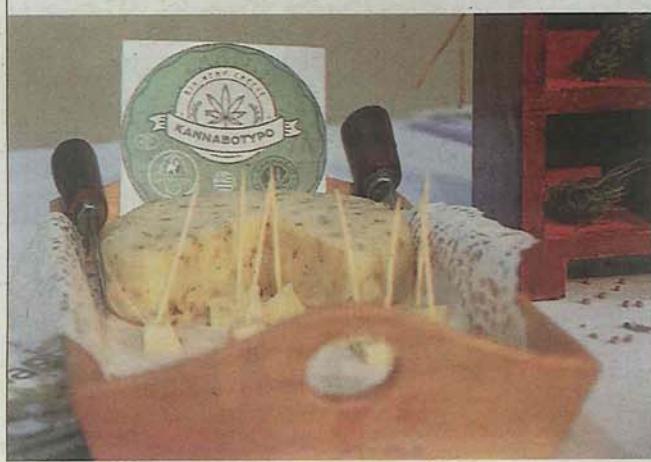


είναι ότι η κάνναβη δεν καλύπτεται σε κάποια πράγματα. «Δηλαδή, αν για παράδειγμα πέσει ένα χαλάζι, δεν έχεις αποζημίωση από τον ΕΛΓΑ. Επιπλέον, εμείς κάναμε βιολογική καλλιέργεια, αλλά δεν μπορεί να πιστοποιηθεί, γιατί η κάνναβη δεν είναι ενταγμένη στη λίστα των βιολογικών καλλιέργειών. Υπήρξαν ακόμη προβλήματα με τη χορηγόση των ενισχύσεων στους καλλιεργητές, οπότε υπάρχουν ακόμη πολλές εκκρεμότητες».

Στα προϊόντα του «Καννάβη» περιλαμβάνονται δύο διαφορετικά είδη παξιμαδιών, 7σπόρο και 4σπόρο. «Έχουμε παράγει αλεύρι σκέτο κάνναβης, αλλά και μείγμα για ψωμί και σύντομα έρχονται και τα κανναβουράκια, μικρά σνακς αλμυρά, καυτερά και με σοκολάτα».

Καλλυντικά

Από τη γη της Αρκαδίας είναι και η κάνναβη που χρησιμοποιείται από την ελληνική εταιρεία Virgo Terra για τη δημιουργία της σειράς καλλυντικών βιολογικών προϊόντων jeansbio. Όπως εξηγεί στην «ΥΧ» ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας, Φάνης Καβαλιεράτος, όλη η σειρά παράγεται με έλαιο κάνναβης. «Ξεκινώντας από το πιο απλό, το μαύρο σαπούνι, εμπλουτισμένο και με άλλα λάδια, όπως ελαιόλαδο, υγρή σαπουνοποίηση με αιθέρια έλαια, κρέμες χειριών, προσώπου, κατά της ακμής, και καταπραϋντικές για έκζεμα και ψωρίαση. Αυτήν τη στιγμή, είμαστε σε διαδικασία ανάπτυξης προϊόντων με CBD (κανναβιδιόλη), και θα είμαστε έτοιμοι σε έναν μήνα».





Με κοινωνικό αντίκτυπο

Στους πρωτοπόρους παραγωγούς συγκαταλέγεται και ο Σεραφείμ Κανδύλας, μέλος της ΚοινΣΕΠ KANNABIO. «Κάναμε τις δύο από τις τέσσερις πρώτες καλλιέργειες του 2016 με περίπου δύο στρέμματα στα Χανιά και οκτώ στρέμματα στα Ψαχνά Ευβοίας. Η πρώτη χρονιά ήταν δοκιμαστική. Τα στελέχη του φυτού από τα Χανιά μεταφέρθηκαν στο ΤΕΙ Βιομηχανικού Σχεδιασμού και Επίπλου στη Λάρισα για τους πρώτους πειραματισμούς, όπως και κάποια στο Τμήμα Φαρμακευτικής Σχολής», σημειώνει στην «ΥΧ». «Πέρσι καλλιεργήσαμε περισσότερα από 100 στρέμματα και φέτος σχεδιάζουμε να καλλιέργεια συνολικά να ξεπεράσει τα 250 στρέμματα», προσθέτει.

Στην έκθεση, και η ΚΟΙΝΣΕΠ KANNABIO παρουσίασε τα δικά της προϊόντα. Τριμένο ανθό, ανθό που δεν έχει υποστεί επεξεργασία, αιθέριο έλαιο κάνναβης, ανθόνερο, κρέμες. «Ακομή θα έχουμε και μια νέα σειρά προϊόντων, όπως αλεύρι και πρωτεΐνη», τονίζει ο κ. Κανδύλας. Στο περίπτερο της ΚΟΙΝΣΕΠ, οι επισκέπτες είχαν την ευκαιρία να γευτούν αιγοπρόβειο τυρί με σπόρους κάνναβης από τη Μαγνησία, το οποίο βρίσκεται ακόμη σε δοκιμαστικό επίπεδο.

Γραβιέρα κάνναβης

Από την πλευρά της, ο οικογενειακό επιχείρησης «Τσέλιγκας» από το Κερατσίνι, έχει ήδη λανσάρει στην ελληνική αγορά την πρώτη γραβιέρα με κάνναβη. Πρόκειται για το «Τσέλιγκο, μια παραδο-

σιακή γραβιέρα από αιγοπρόβειο γάλα που παράγεται στην Αργολίδα, και στην οποία προσθέτουμε κατά την παραγωγή της σπόρους βιομηχανικής κάνναβης», επισημαίνει στην «ΥΧ» ο Χριστίνα Καπάκη. «Αυτό σημαίνει ότι έχουμε ένα προϊόν με την πλούσια γεύση της παραδοσιακής γραβιέρας, το ελαφρύ άρωμα και όλες τις θρεπτικές ιδιότητες της κάνναβης». Όπως η ίδια εξηγεί, η βιομηχανική κάνναβη που χρησιμοποιήθηκε για αυτή την παρτίδα είναι εισαγόμενη. «Όμως, βρισκόμαστε στην προσπάθεια να βρούμε Έλληνες παραγωγούς, ώστε να δημιουργήσουμε ένα αριγάτως ελληνικό προϊόν».

Από την Αρκαδία στην Ικαρία

Στην πρώτη ελληνική έκθεση κάνναβης βρέθηκαν με δικό τους περίπτερο ο ArCan και η Cannama Icaria, προσφέροντας ροφήματα, αλλά και άλλα χειροποίητα προϊόντα από πιστοποιημένη κάνναβη. Τσάι και κηραλοιφές από την Arcan, ρακόμελο, οινόμελο, ούζο και μαστίχα από την Cannama Icaria. Η ArCan δημιουργήθηκε πέρσι από τον Προκόπη Γεωργακόπουλο στην Αρκαδία, με στόχο την ευαισθητοποίηση και την ενημέρωση των πολιτών για τις χρήσεις και τη σημασία του φυτού. Η ενασχόλησή του με το φυτό, όμως, είχε προηγθεί, όταν ο ίδιος αντιμετώπιζε μία σπάνια κεφαλαλγία, και έτσι το δοκίμασε. Πέρσι, προχώρησε και στην πρώτη καλλιέργεια κλωστικής κάνναβης, στη γη όπου πριν από δεκάδες χρόνια καλλιεργούσαν οι πρόγονοί του.

Μεγάλο επενδυτικό ενδιαφέρον

ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ επισκέφτηκαν και εκπρόσωποι του πολιτικού κόσμου, μεταξύ αυτών ο αναπληρωτής υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης, Γιάννης Τσιρώνης, ο γενικός γραμματέας Βιομηχανίας, του υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης, Ευστράτιος Ζαφείρης, ο ευρωβουλευτής Στέλιος Κούλογλου, ο πρώπον πρωθυπουργός, Γιώργος Παπανδρέου κ.ά. Όπως τόνισε ο κ. Κούλογλου, η παγκόσμια αγορά της ιατρικής κάνναβης το 2015 άγγιξε τα 11,4 δισ. δολάρια και το 2025 αναμένεται να φτάσει τα 55,8 δισ. δολάρια. Η αγορά των προϊόντων κανναβιδιόλης (CBD) που αφορά φάρμακα, τρόφιμα και συμπληρώματα διατροφής, αναμένεται να αναπτυχθεί κατά 700% μέχρι το 2020, φτάνοντας τα 2,1 δισεκατομμύρια δολάρια. Παράλληλα, σημείωσε πως η παγκόσμια αγορά των τροφίμων από κάνναβη αποτιμάται στα 200 εκατ. ευρώ, ενώ η αντίστοιχη ευρωπαϊκή στα 40 εκατ. ευρώ και έχει σταθερά αυξητικές τάσεις τα τελευταία χρόνια. Ο κ. Κούλογλου ανέφερε πως στην Ελλάδα αναμένονται

το προσεχές διάστημα επενδύσεις δεκάδων εκατ. ευρώ στον τομέα της φαρμακευτικής κάνναβης και, σύμφωνα με μετριοπαθείς εκτιμήσεις, θα δημιουργηθούν 7.000 νέες θέσεις εργασίας. «Οι Έλληνες ασθενείς όλων των κατηγοριών που αναμένεται να ωφεληθούν από τα φάρμακα κάνναβης μπορούν μεσοπρόθεσμα να αγγίζουν τους 250.000.

Εκτιμάται, τέλος, πως μπορούν να δημιουργηθούν πάνω από 2.000 θέσεις εργασίας στην ύπαιθρο από την καλλιέργεια του φυτού». Το ενδιαφέρον μεγάλων επιχειρήματικών ομίλων από το εξωτερικό, αλλά και την Ελλάδα, επιβεβαίωσε ο γενικός γραμματέας Βιομηχανίας, Ευστράτιος Ζαφείρης. Σημείωσε, ωστόσο, ότι υπάρχουν και εταιρείες που εμφανίζονται προς το παρόν επιφυλακτικές, αναφορικά με τον όγκο και την ποιότητα της παραγωγής. «Απαιτούνται παράλληλα βήματα, παραγωγή και ενημέρωση, ώστε να αναπτυχθεί και το επιχειρηματικό περιβάλλον», σημείωσε και συμπλήρωσε πως το υπουργείο συζητά ήδη με τους επιχειρηματικούς κλάδους, ώστε να αξιοποιήσουν την πρώτη ύλη από την αγροτική παραγωγή.

Κάνναβη

παραγωγική αλυσίδα



Προσεχώς π φαρμακευτική

«ΗΡΘΕ η στιγμή να αξιοποιήσουμε τα πλεονεκτήματα της χώρας μας», τόνισε ο αναπληρωτής υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης, Γιάννης Τσιρώνης, «και να δώσουμε και στον αγρότη ακόμα ένα δυναμικό φυτό, αλλά φυσικά και στην οικονομία και στη μεταποίηση άλλο ένα πλεονέκτημα». Όπως ανέφερε, τις επόμενες εβδομάδες αναμένεται στη Βουλή η τροπολογία για τη νομιμοποίηση της καλλιέργειας φαρμακευτικής κάνναβης. Ο ίδιος εκτιμά ότι η προσπάθεια θα στηριχθεί και μέσω της συμβολαιατικής γεωργίας. «Δηλαδή, φαρμακοβιομηχανίες θα κάνουν συμβόλαια με παραγωγούς, υπό αυστηρό έλεγχο, ώστε να μπορούν οι εταιρείες να πάρουν την πρώτη ύλη από την Ελλάδα, να τη μεταποιήσουν στην Ελλάδα και να φτιάχνουν το φάρμακο στην Ελλάδα».